

Zvonimir Potočić

Ekonomika
šumske privrede

OSIJEK 1977

Prof. Dr ZVONIMIR POTOČIĆ
redovni profesor sveučilišta

Ekonomika šumske privrede

OSIJEK 1977

Dužnost mi je, a i ujedno čast, da se zahvalim Ekonomskom fakultetu u Osijeku na razumijevanju i podršci prilikom izdavanja ovog udžbenika.

Osobito mi je zadovoljstvo da se zahvalim recenzentu, red. sveuč. profesoru dr Dragutinu Rilkeu na veoma povoljnoj ocjeni udžbenika.

Posebno zahvaljujem sveuč. docentu dr Stojanu Tepšiću na tehničkoj pomoći prilikom izradbe udžbenika, a prije svega na obradbi 4. poglavlja Sumarska i drvarska privreda Jugoslavije.

Zahvaljujem također rukovodstvu radnih organizacija Mobilia Osijek, Kombinata Belišće i Sumskog gospodarstva »Hrast« Vinkovci te Savezu inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske u Zagrebu na ustupljenom slikovnom materijalu.

Osijek, prosinac 1976. g.

Dr Zvonimir Potočić

S A D R Ź A J

	Strana
UVOD	9
I DIO ZAKONITOSTI ROBNE PROIZVODNJE U ŠUMSKOJ PRIVREDI	13
1. Zakonitosti formiranja cijena drveta na tržištu	13
1. 1. Metodološko razmatranje	13
1. 2. Privredni model	18
1. 3. Analiza formiranja cijena	18
1. 4. Renta i višak vrijednosti u šumarstvu	22
1. 4. 1. Izračunavanje visine rente	22
1. 4. 2. Šumska taksa	24
1. 4. 3. Privredna funkcija šumske takse	26
1. 4. 4. Oblici financiranja uzgajanja šuma	29
1. 4. 5. Karakteristika troškova uzgajanja šuma	32
1. 4. 6. Utjecaj šumovlasnika na visinu šumske takse	36
1. 4. 7. Višak vrijednosti i njegova raspodjela	43
1. 5. Ekonomski odnosi između sukcesivnih proizvođača	45
1. 5. 1. Ekonomski odnosi u kapitalizmu	45
1. 5. 2. Ekonomski odnosi u SFR Jugoslaviji	49
1. 6. Induktivna metoda izračunavanja šumske takse	50
2. Zakonomjernost u potrošnji drveta	52
2. 1. Karakteristika drveta kao robe	52
2. 2. Potrošnja najvažnijih proizvoda	61
II DIO PRIKAZ I ANALIZA PROIZVODNIH SNAGA	67
3. Pregled šumske privrede u svijetu	67
3. 1. Geografski raspored proizvodnje	67

Stojan Tepić

	Strana
3. 2. Kretanje sječe drveta u svijetu i Evropi	74
3. 3. Svjetsko drveno tržište	77
3. 3. 1. Karakteristike drvnog tržišta	77
3. 3. 2. Pregled i struktura svjetskog drvnog tržišta	81
3. 3. 3. Sporedni šumski proizvodi	94
4. Šumska i drvarska privreda Jugoslavije	95
4. 1. Šumski fond Jugoslavije	96
4. 2. Šumska proizvodnja Jugoslavije	109
4. 3. Proizvodnja drvarske industrije	112
4. 4. Izvoz drveta iz Jugoslavije	117
4. 5. Položaj šumarstva, drvne industrije i industrije za kemij- sku preradu drveta u odnosu na druge oblasti i grane pri- vredne	119
5. Organizacijski oblici, privredni elementi i kriteriji šumske pro- izvodnje	120
5. 1. Organizacijski oblici šumske proizvodnje	122
5. 2. Privredni elementi i kriteriji šumske proizvodnje	124
5. 2. 1. Osnovna sredstva u šumskoj proizvodnji	125
5. 2. 2. Obrtna sredstva	126
5. 2. 3. Radna snaga i kadrovi	126
5. 2. 4. Evidencija i knjigovodstvo	128
5. 2. 5. Rentabilnost šumske proizvodnje	130
III DIO PRIVREDNA POLITIKA U ŠUMARSTVU	133
6. 1. Šumarstvo u opće privrednom razvoju	133
6. 2. Razvoj šumsko privredne politike	137
6. 3. Politika potrajnosti prihoda	138
6. 4. Planovi razvoja šumarstva i industrijske prerade drva u SFRJ	140
LITERATURA I IZVORI	143

Dr ZVONJIMIR POTOČIĆ

EKONOMIKA ŠUMSKE PRIVREDE

UVOD

Materija predmeta ekonomike šumske privrede podijeljena je u ovom udžbeniku u tri dijela:

- I dio: Zakonitosti robne proizvodnje u šumskoj privredi;
- II dio: Prikaz i analiza proizvodnih snaga u šumskoj i drvarskoj privredi;
- III dio: Privredna politika u šumarstvu.

Ovakva podjela, zapravo, nije uobičajena u literaturi u kojoj se iznosi materija ekonomike šumarstva ili ekonomike šumske privrede. Današnje iskustvo, sakupljeno tokom posljednjih dvadeset i više godina kao i predavanja ove materije studentima upravo ekonomskih fakulteta, govori jasno u prilog takvoj podjeli. Opće prihvaćeni udžbenici ekonomike šumarstva ne postoje, a oni koji postoje, namijenjeni su studentima šumarstva, odnosno šumarskim stručnjacima. Ti su udžbenici obično kratki stručno-tehnološkom materijom, a često i povijesnim činjenicama, što sve zajedno otežava shvaćanje same ekonomske materije. S druge strane, ekonomiste nije privlačilo ovo područje, a ukoliko su i pokušavali upustiti se u razmatranje ekonomskih problema šumarstva, nedostajalo im je poznavanje tehnologije samog procesa. Zbog toga nisu ni ekonomisti shvatili postojanje određenih specifičnosti, niti su ih mogli pravilno interpretirati.

Podjela materije na spomenuta tri dijela ima i svoje sadržajno opravdanje. Posebno izdvajanje »zakonitosti robne proizvodnje« opravdava činjenica, što se u ovoj proizvodnoj djelatnosti, uslijed specifičnosti tehnološkog procesa, ističu na poseban način neke ekonomske kategorije i neka ekonomska mjerila. Duljina tehnološkog procesa, koja se u pretežnom šumskom gospodarenju kreće u približnim granicama između 80 do 140 godina (često i više), a uz to i njena neodređenost, prouzrokovali su, da se ta duljina ne može više okvalificirati